

Danske Rødhovede Ænder (*Netta rufina* (PALLAS)) trækforhold

Af

NIELS OTTO PREUSS

(With a Summary in English: The migration of Danish Red-crested Pochards (*Netta rufina* (PALLAS)).)

I årene 1956–1963 er der i Danmark på den Rødhovede And (*Netta rufina* (PALLAS)) yngleplads ved Nakskov Indrefjord, Lolland, blevet ringmærket ialt 174 individer. Mærkningstallene for de enkelte år fremgår af tabel 1.

År Year	1956	1960	1961	1962	1963	Total
Antal Number	8	2	38	60	66	174

Tabel 1. Antallet af ringmærkede Rødhovede Ænder ved Nakskov.

Table 1. The number of Red-crested Pochards ringed annually at Nakskov.

Selv om disse ringmærkninger er af meget ny dato, kan der være grund til allerede nu at se nærmere på resultaterne, idet de har vist helt nye ting vedrørende den danske ynglebestands trækforhold.

Om den danske ynglebestands overvintringsområde har man ikke tidligere kunnet sige noget bestemt, idet tilbagemeldinger af ringmærkede fugle helt har manglet. Imidlertid skriver SALOMONSEN (1963), at de danske Rødhovede Ænder overvintrer i »de østlige Middelhavslande til Indien«, hvilket kan være meget rimeligt at antage, da arten har sin hovedudbredelse i Asien og da VOOS (1960) skriver, at arten bl. a. overvintrer i Middelhavsområdet.

De indtil den 20. februar 1965 indkomne 36 genmeldinger viser dog, at arten over-

vintret i det sydlige Frankrig og Østspanien. De enkelte genmeldinger fordeler sig således:

Danmark: 7 fugle er blevet aflæst på mærkningsstedet året efter mærkningen og 1 fugl 2 år senere. 14 er blevet skudt eller fundet døde i nærheden af mærkningspladsen, og 1 fugl er fundet anskudt ved Lunderskov, Syd-Jylland. De danske genmeldinger og aflæsninger fordeler sig således: medio april–ultimo august (16), september (3) og oktober (4).

Slesvig-Holsten: 2 mærket som ungfugle blev samme efterår (28. dec.) fundet døde ved Surendorf. 1 ungfugl blev i mærkningsåret skudt ca. den 15. aug. ved Lütjenburg.

Holland: 1 ungfugl er skudt ved Leeuwarden den 23. jan., ca. 5 måneder efter mærkningen.

Sydtyskland: 1 ungfugl mærket den 17. juli er skudt ca. den 20. jan. ved Sigmaringen ca. 2½ år efter mærkningen.

Frankrig: 1 ungfugl er i mærkningsåret fundet død den 5. dec. ved St. Georges-de-Dionne (Charante Maritime). Denne fugl er den hidtil eneste fra den franske atlantehavskyst.

Fra det østlige Frankrig er der 12 tilbagemeldinger. Den nordligste er en ♀, der i mærkningsåret er skudt den 12. nov. ved Marckelsheim (Bas Rhin). Derefter følger 11 fra et område, der strækker sig fra Macon (Saone-et-Loire) i nord til

Montpellier (Hérault) og Toulon (Var) i syd. Med undtagelse af to fugle skudt den 3. og 11. marts er samtlige østfranske tilbagemeldinger fra månederne november, december og januar.

Spanien: 2 som ungfugle mærkede er samme vinter gemeldt fra Tarragona den 11. jan. og fra Sueca den 20. dec. Fra Tarragona er desuden tilbagemeldt 1 ungfugl 13 måneder efter mærkningen.

Af de ialt 36 tilbagemeldte fugle er de 28 meldt inden næste ynglesæsson, og har i gennemsnit kun båret ringen i 5 måneder. 5 er blevet skudt umiddelbart efter udløbet af deres første leveår medens de resterende 3 blev henholdsvis 24, 25 og 30 måneder. Kun 1 af de tilbagemeldte og 2 af de aflæste fugle er angivet mærket som adulte, resten er mærket som store ællinger.

Den danske ynglebestand ankommer sidst i marts, men først ind i april er alle ankommet. Enkelte år synes hele bestanden dog endnu ikke at være ankommet sidst i april. Oplysninger vedrørende afrejsen er vanskelige at finde i litteraturen, men på grundlag af de ret fåtallige iagttagelser fra oktober, er det rimeligt at antage, at hovedparten af de Rødhovede Ænder har forladt Danmark inden udgangen af september. Enkelte kan dog blive til udgangen af oktober, således er Rødhovedet And set den 8. okt. ved Sorø, NØRGAARD (1962), den 12. okt. ved Selsø, HANSEN (1948), den 17. okt. ved Køge, HANSEN (1955), den 25. okt. ved Guldborgsund, HANSEN (1962) og den 27. okt. (1 ringmærket skudt) ved Tjørnholm.

Fra vintertiden er der følgende iagttagelser: 15. nov. 1914, Tåsinge, WINGE (1915), 29. dec. 1944, Karrebæksminde, SALOMONSEN (1945), 15. jan. 1892, Rødvig, WINGE (1894) og den 8. feb. 1936, Svendborg, HØRRING (1936).

Når den danske ynglebestand af Rødhovede Ænder trækker mod SSW til Rhonedalen og Spanien, kan det skyldes at trækvejen er den samme som indvan-

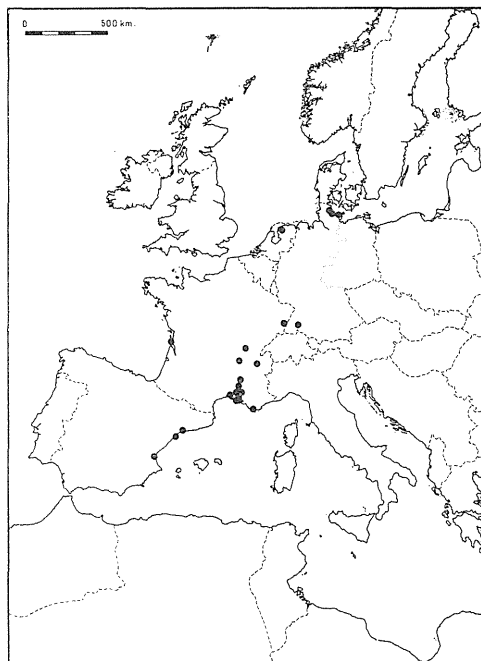


Fig. 1. Alle udenlandske fund af Rødhovede Ænder mærket ved Nakskov Indrefjord; hvert fund er angivet med en prik.

Fig. 1. Recoveries from abroad of Red-chested Pochards ringed at Nakskov Indrefjord. Each dot stands for one recovery.

dringsvejen. I så fald vil dette medføre, at den danske bestand, der antages at stamme fra bestanden på Fehmarn, (LØRPENTHIN 1949), via denne stammer fra den sydvesteuropæiske ynglebestand. Eventuelt kan artens vestlige ynglepopulationer – hvortil den danske må regnes – have etableret en ny trækvej og et nyt vinteropholdsområde, et forhold der er kendt for andre arters vedkommende (RUDEBECK 1956). De østlige bestande vides at trække til Indien. Bestandene ved Middelhavet skal til dels være standfugle (NIETHAMMER 1938).

P. THOLSTRUP og N. MARDAL JENSEN på hvis initiativ de Rødhovede Ænder er blevet mærket, og som derfor er den egentlige årsag til, at denne bearbejdelse har kunnet finde sted, samt A. HOLM JOENSEN og A. VOLSØE, der har gennemset manuskriptet bringes herved min bedste tak.

SUMMARY IN ENGLISH

The migration of Danish Red-crested Pochards (Netta rufina (PALLAS)).

During the years 1956–1963 174 Red-crested Pochards (*Netta rufina* (PALLAS)), were ringed on the breeding place in Nakskov Inner Fjord, Lolland (54° 50' N, 11° 10' E). Up to 20th February 1965 21 of these were recovered abroad and 15 in Denmark. One of the foreign recoveries (in Holland) is from August and the rest (in Germany, France and Spain) from December to March. In Denmark 8 birds were controlled on the breeding place within two years from the ringing date. 14 were shot near the breeding place and 1 in the southern part of Jutland. Recoveries and controls originate from the middle of April to the end of October. 28 of the birds were shot or found dead before the next breeding season, and only 3 carried the

ring for more than two years. All but one of the recovered and all but two of the controlled birds were ringed as grown up ducklings.

The Danish breeding population arrives in late March or early April, and probably leaves in September. Only few records are from October to February.

The migration pattern of the Danish population of Red-crested Pochards indicates that the population via Fehmarn in Germany may originate from populations in south-western Europe, the migration route being the same as the immigration route, or that the western part of the breeding population has changed its migration route and winter quarters.

LITTERATUR

- HANSEN, E., 1948: Rødhovedet And (*Netta rufina* (PALL.)) ved Selsø. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **42**: 112.
- HANSEN, L., 1962: Fugle på Lolland-Falster. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **56**: 1—32, 97—226.
- HANSEN, J. W., 1955: Sjældnere fugle ved Køge. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **49**: 194.
- HØRRING, R., 1936: Fuglene ved de danske Fyr i 1934. — Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. **99**: 331—372.
- LØPPENTHIN, B., 1949: Andefugle i E. W. Bræstrup et al.: Vort lands dyreliv bd. **1**: 179—214.
- NIETHAMMER, G., 1938: Handbuch der deutschen Vogelkunde, bd. **2**: 463—468.
- NØRGAARD, K., 1962: Sorø. — Feltornithologen **4**: 61.
- RUDEBECK, G., 1956: Some aspects on bird migration in the western palaeartic region; i Bertil Hanström: Zoological papers in honour of his sixty-fifth birthday November 20th, 1956: 257—268.
- SALOMONSEN, F., 1945: Rødhovedet And (*Netta rufina* (PALL.)) i en ejendommelig Dragt. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **39**: 209—210.
- VOOUS, K. H., 1960: Atlas of European birds.
- WINGE, H., 1894: Fuglene ved de danske Fyr i 1892. — Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. **78**: 21—77.
- WINGE, H., 1915: Fuglene ved de danske Fyr i 1914. — Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. **99**: 331—372.

Manuskriptet modtaget 20. februar 1965

Forfatterens adresse: N. O. Preuss, Universitetets Zoologiske Museum,
Universitetsparken 15, København Ø.